

Το ξενοδοχείο Bären το 1916, όπου έλαβε χώρα η Διάσκεψη του Κιένταλ

Το Σεπτέμβρη του 1915 έλαβε χώρα η Διάσκεψη του Τσίμμερβαλντ. Επτά μήνες αργότερα (1916) έγινε η δεύτερη Διάσκεψη της Αριστεράς του Τσίμμερβαλντ στο μικρό ορεινό χωριό Κιένταλ (Ελβετία). Με την ευκαιρία της επετείου των 100 χρόνων από τότε, δημοσιεύουμε ένα κείμενο στο οποίο αναλύεται αυτό το ιστορικό γεγονός, ιδιαίτερα σημαντικό στην ιστορία του διεθνούς εργατικού κινήματος (ΠΓ).

του **Hans Hautmann**

Μετάφραση - Επιμέλεια: **Παναγιώτης Γαβάνας**

Το μικρό χωριό Κιένταλ βρίσκεται στους πρόποδες των Άλπεων σε μεγάλο υψόμετρο του καντονιού της Βέρνης. Στο χωριό αυτό έλαβε χώρα η δεύτερη Διάσκεψη του κινήματος του Τσίμμερβαλντ από τις 24 έως τις 30 Απριλίου 1916. Γύρω απ' την ουδέτερη Ελβετία βρισκόταν τότε η Ευρώπη στα βάθη του πολέμου. Παρ' όλα αυτά συνέβαιναν γεγονότα, που σύντομα θα προετοίμαζαν το τέλος της εκεχειρίας μεταξύ κεφαλαίου και εργασίας. Το Κιένταλ αποτελούσε μια φάση σ' αυτό το δρόμο. Η Αριστερά που συγκεντρωνόταν γύρω από τον Λένιν εμφανίστηκε εκεί αποφασισμένη και πιο ισχυρή απ' ότι στις αρχές Σεπτεμβρίου 1915 στο χωριό Τσίμμερβαλντ, που δε βρισκόταν από δω πολύ μακριά. Αν το Τσίμμερβαλντ ήταν αναγκαίο κατά κύριο λόγο στο να ξεκαθαριστεί η αξιωματική θέση απέναντι στα επίσημα σοσιαλσοβινιστικά εργατικά κόμματα, στο Κιένταλ επρόκειτο για συγκεκριμένους/νες στόχους και μέθοδες πάλης.

Η διαμάχη για το Διεθνές Σοσιαλιστικό Γραφείο (ΔΣΓ)

Έναν ιδιαίτερο ρόλο έπαιξε εδώ το «Διεθνές Σοσιαλιστικό Γραφείο» (ΔΣΓ). Το ΔΣΓ ιδρύθηκε το Σεπτέμβριο του 1900 από το Συνέδριο του Παρισιού της 2ης Διεθνούς ως διεθνής επιτροπή. Με την υποστήριξη του προς τη ρωσική επανάσταση του 1905 είχε επιτυχίες. Ωστόσο, στην κρίση του Ιουλίου του 1914 το ΔΣΓ απέτυχε και με το πέρασμα των κομμάτων της 2ης Διεθνούς στη μεριά των δικών τους ιμπεριαλιστικών κυβερνήσεων είχε παραλύσει. Παρ' όλα αυτά έγινε μια προσπάθεια μέσω του ΔΣΓ να δημιουργηθεί ένα είδος κεντρικού διαμεσολαβητικού γραφείου για τους σοσιαλσοβινιστές και των δυό αντιμαχόμενων στρατοπέδων, ώστε να αντιμετωπιστεί ο κίνδυνος από το κίνημα του Τσίμμερβαλντ.

Αυτή ήταν η αφετηριακή κατάσταση όταν στο Κιένταλ επεξεργαζόταν το «ζήτημα της σύγκλησης του Διεθνούς Σοσιαλιστικού Γραφείου στη Χάγη». Πίσω απ' αυτό τον τίτλο, που ακουγόταν αθώς, βρισκόταν το πιο αποφασιστικό ζήτημα του συνολικού κινήματος του Τσίμμερβαλντ, εάν δηλαδή αυτό θα μετατρεπόταν σε φύτρο μιας 3ης Διεθνούς ή μετά το τέλος του πολέμου θα επέστρεφε στην παλιά Διεθνή. Οι λεγόμενοι κεντριστές δεν ήταν απρόθυμοι να ακολουθήσουν τη δελεαστική φωνή της Χάγης, οι αριστεροί αποφάσισαν κατά.

Υπήρξε συμφωνία στο να καταδικαστεί η αποτυχία του Διεθνούς Σοσιαλιστικού Γραφείου και διαπιστώθηκε ότι αυτό δεν εκπλήρωσε τις αποφάσεις των Διεθνών Σοσιαλιστικών Συνεδρίων, ότι συμμετείχε στην πολιτική της εκχειρίδας [ΠΓ: δηλ. της κοινωνικής ειρήνης] και της άμυνας της πατρίδας, ότι έδωσε άφεση στους αποστάτες του σοσιαλισμού και επικεντρώθηκε μόνο στην πάλη ενάντια στα επαναστατικά στοιχεία της Διεθνούς. Για τα συγκεκριμένα συμπεράσματα όμως υπήρξε διχασμός: Η Αριστερά του Τσίμμερβαλντ ζητούσε ως συνέπεια την ολοκληρωτική και οριστική ρήξη με τη 2η Διεθνή και να γίνει έκκληση στους εργάτες για προετοιμασία ίδρυσης της 3ης Διεθνούς. Εδώ, ο Lenin και οι ομοϊδεάτες του δεν σκέφτονταν να ιδρύσουν αμέσως τη νέα Διεθνή επειδή δεν υπήρχε ακόμη για αυτό μαζικό κίνημα. Ζητούσαν όμως μια «προσωρινή θεωρητικά-πολιτική προετοιμασία» της 3ης Διεθνούς. Και αυτό σήμαινε πρακτικά την κήρυξη της πάλης ενάντια στο ΔΣΓ. Απ' την άλλη μεριά, αντίθετα, η δεξιά πτέρυγα ζητούσε, ακριβώς λόγω της κριτικής της των τσιμμερβαλντινών προς το ΔΣΓ, να συγκληθεί αυτό, με το επιχείρημα ότι κατά τη συνεδρίαση του ΔΣΓ θα ήταν δυνατό να κερδίσει την πλειοψηφία.

Μετά από μακρές και έντονες συζητήσεις οι οποίες απείλησαν να ανατινάξουν σχεδόν τη Διάσκεψη, ο Πολωνός Stanislaw Lapinski έκανε μια συμβιβαστική πρόταση η οποία συνέδεε την κριτική στο ΔΣΓ με τη σύσταση να αφεθεί ανοιχτό το ζήτημα της σύγκλησης του Γραφείου. Ο Ιταλός Giuseppe Modigliani διέυρνε αυτή την πρόταση με μια προσθήκη, σύμφωνα με την οποία θα δινόταν το δικαίωμα στα εθνικά τμήματα να κάνουν αίτηση «από μόνα τους» για τη σύγκληση του ΔΣΓ. Μετά απ' αυτό η Αριστερά απ' τη μεριά της [κατόρθωσε] να περάσει ένα αίτημα, [σύμφωνα με το οποίο], σε περίπτωση σύγκλησης του ΔΣΓ να υπάρξει μια διευρυμένη συνεδρίαση της ISK [Διεθνούς Σοσιαλιστικής Επιτροπής] των τσιμμερβαλντινών ώστε να διαβουλευτούν για κοινές ενέργειες. Η υποβολή μιας τέτοιου είδους διευρυμένης λήψης απόφασης έγινε αποδεκτή από τη μεγάλη πλειοψηφία της γενικής συνέλευσης.

Το ζήτημα της ειρήνης

Το δεύτερο σημαντικό σημείο των συσκέψεων στο Κιένταλ ήταν η θέση των σοσιαλιστών για

το ζήτημα της ειρήνης. Προς συζήτηση βρίσκονταν αρκετά σχέδια ψηφισμάτων, μεταξύ αυτών, ένα από την Αριστερά του Τσίμμερβαλντ: Σύμφωνα μ' αυτό, αν θέλει κανείς την ειρήνη πρέπει να οργανώσει την επαναστατική πάλη ενάντια στις ιμπεριαλιστικές κλίκες, ενάντια στις κυβερνήσεις της δικής τους «πατρίδας». Τα τελευταία λόγια του σχεδίου, που απευθύνονταν στους προλετάριους, ήταν: «Κατεβάστε τα όπλα, στρέψτε τα ενάντια στον κοινό εχθρό -τις καπιταλιστικές κυβερνήσεις!».

Οι κεντριστές, αντίθετα, συνέχιζαν να εκπροσωπούν την προγραμματική του Karl Kautsky και του σοσιαλπασιφισμού με αιτήματα για διεθνή διαιτητικά δικαστήρια, σταδιακό αφοπλισμό και δημοκρατικό έλεγχο της εξωτερικής πολιτικής. Στη συζήτηση ο Lenin και ο Sinowjew επιτέθηκαν ενάντια σ' αυτά, χαρακτηρίζοντάς τα ως «στενόμυαλη μικροαστική ουτοπία» η οποία διαδίδει την αυταπάτη ότι είναι δυνατός ένας ειρηνικός καπιταλισμός.

Μετά από έντονες λεκτικές αντιπαραθέσεις και την πλειοψηφική απόρριψη του προτεινόμενου κειμένου από την Αριστερά, λήφθηκε υπόψη ως βάση ένα σχέδιο του Robert Grimm, στο οποίο ο Lenin και ο Karl Radek έκαναν τροπολογίες, ώστε το ψήφισμα να γίνει από αυτούς αποδεκτό. Με την πίεση που άσκησαν έγινε κατορθωτό να επιβάλλουν μερικές αριστερές θέσεις. Η «Δήλωση του Κίενταλ» που έγινε στη συνέχεια ομόφωνα αποδεκτή σχετικά με τη «Θέση του προλεταριάτου στα ζητήματα της ειρήνης», έφερε μεν έναν συμβιβαστικό χαρακτήρα, αποδείκνυε όμως και την ενισχυμένη επιρροή των αριστερών σε σχέση με το Τσίμμερβαλντ.

Στο Κίενταλ ψηφίστηκε επίσης ένα Μανιφέστο «Προς τους λαούς, τους οποίους καταστρέφουν και σκοτώνουν», το πιο αδύνατο ντοκουμέντο της Διάσκεψης, που περισσότερο ήταν μια συναισθηματική θέση παρά μια ακριβής ανάλυση των αιτιών της παγκόσμιας καταστροφής και μια κατονομασία των καθυκόντων που εκκρεμούσαν. Ήταν το αποτέλεσμα ενός συμβιβασμού με τους Γάλλους, οι οποίοι έριχναν βάρος σε διατυπώσεις, όπως για παράδειγμα, ότι στον πόλεμο δεν μπορούν να υπάρχουν «ούτε νικητές ούτε ηττημένοι», αλλά μόνο «κατεστραμμένοι» και «εκμεταλλευτές». Το τι θα έπρεπε να κάνουν οι «κατεστραμμένοι» με τους «εκμεταλλευτές», αυτό δεν ειπώθηκε, εκτός απ' το ότι πρέπει να παλέψουν «για μια άμεση ειρήνη χωρίς προσαρτήσεις» και ότι μπορούσε να «εξασφαλιστεί η διαρκής ειρήνη μόνο με τη νίκη του σοσιαλισμού». Έλλειπε μια ένδειξη για πρόκληση αυτής της νίκης με επαναστατικό δρόμο.

Παρ' όλα αυτά το Μανιφέστο αποφασίστηκε ομόφωνα, και με τις ψήφους των αντιπροσώπων της Διάσκεψης που συγκεντρώνονταν γύρω από τον Lenin. Οι αριστεροί θεωρούσαν τις άλλες αποφάσεις της Διάσκεψης του Κίενταλ (σχετικά με τη σχέση απέναντι στο ΔΣΓ και το

ζήτημα της ειρήνης) πολιτικά σημαντικότερες και ουσιαστικότερες. Και ο Lenin το έβλεπε αυτό ως «Ένα βήμα μπροστά», ακριβώς επειδή το είχαν υπογράψει οι Γάλλοι βουλευτές. Το Μανιφέστο περιείχε όμως και ένα απόσπασμα, στο οποίο όχι μόνο απαιτούνταν «μια γρήγορη λήξη του πολέμου», αλλά και «η άμεση απόρριψη οποιασδήποτε υποστήριξης στην πολιτική για τον πόλεμο των κυβερνήσεων» και την ψήφιση «ενάντια σε όλες τις πολεμικές πιστώσεις».

Μετά το Κίενταλ

Για τον Lenin η συνεργασία στην ένωση των τσιμερβαλντινών ήταν μια μορφή ενότητας δράσης με τους κεντριστές για να παλέψουν από κοινού ενάντια στο πόλεμο και στο σοσιαλσοβινισμό. Ο Lenin βρήκε τα αποτελέσματα της Διάσκεψης του Κίενταλ αναμφίβολα ικανοποιητικά. Για αυτόν ήταν, λόγω της Δήλωσης με την κριτική που περιείχε στον σοσιαλπασιφισμό και το ψήφισμα σχετικά με το ΔΣΓ στη Χάγη, «όπου σ' αυτό ασκήθηκε οξεία κριτική, τουλάχιστον παρά τις αμέτρητες ελλείψεις, ένα βήμα για τη ρήξη με τους σοσιαλπατριώτες».

Ο Lenin όμως δεν είχε αυταπάτες σχετικά με τη δυνατότητα να τραβήξει το μεγάλο μέρος των κεντριστών ηγετών στη μεριά της επαναστατικής πάλης ενάντια στον πόλεμο. Έτσι το έβλεπε και ο Sinowjew, όταν ανακεφαλαιώνοντας για τη Διάσκεψη του Κίενταλ έγραφε: «Η δεύτερη Διάσκεψη των [αριστερών] του Τσίμερβαλντ αποδείχτηκε πολύ ισχυρότερη απ' ότι αυτή στο Τσίμερβαλντ. Οι προκαταλήψεις ενάντια στους αριστερούς λιγόστεψαν. Μπορεί όμως να ειπωθεί ότι έπεσαν τα ζάρια, ότι οι τσιμερβαλντινοί πέρασαν οριστικά στο δρόμο της ρήξης με τους επίσημους "σοσιαλιστές", ότι το Τσίμερβαλντ έχει γίνει φύτρο της 3ης Διεθνούς; Όχι, με την καλή συνείδηση δεν μπορεί ακόμη να ειπωθεί αυτό. Όλα αυτά που μπορεί να πει κανείς είναι ότι οι ευκαιρίες για μια τέτοια, ευνοϊκή για τους επαναστάτες σοσιαλιστές στροφή, είναι τώρα μεγαλύτερες απ' ότι μετά το Τσίμερβαλντ. Ωστόσο, νέες ταλαντεύσεις, νέες παραχωρήσεις στους σοσιαλσοβινιστές (...) -είναι αρκετά πιθανές. Όχι αυταπάτες! Οι τσιμερβαλντινοί έχουν μια δική τους μεγάλη δεξιά πτέρυγα. Το αν αυτή θα παραμείνει σ' εμάς, δε μπορεί να το εγγυηθεί κανείς».

Σημείωση: Το παρόν κείμενο μπορεί να διαβαστεί σε συνδυασμό με την [Πρόταση της ΚΕ του ΣΔΕΚΡ στη δεύτερη σοσιαλιστική Συνδιάσκεψη](#)* στην οποία ο Λένιν διατύπωσε τις θέσεις για μερικά ζητήματα τα οποία συζητήθηκαν στη σύσκεψη των αριστερών κατά τη διάρκεια αυτής της Διάσκεψης.

Πηγή: **junge Welt**, 23.04.2016

orizondas.blogspot.gr